

Handläggare
Anna-Carin Wallin
Telefon: 08-508 09 014

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd
2018-11-22

Färdplan för ett Stockholm för alla – en rapport från kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Susanna Halldin Olsson
tf. stadsdelsdirektör

Maria Härenstam
avdelningschef

Sammanfattning

År 2017 antogs *Vision 2040 - Ett Stockholm för alla* av kommunfullmäktige. Visionen pekar ut fyra områden som långsiktiga strategiska åtaganden för staden; *ett Stockholm som håller samman, ett klimatsmart Stockholm, ett ekonomiskt hållbart Stockholm* och *ett demokratiskt hållbart Stockholm*. I den föreslagna *Färdplan för ett Stockholm för alla* stärks styrningen mot Vision 2040 och ett antal prioriterade målområden, etappmål och strategier har tagits fram.

Förvaltningen ställer sig i stort positiv till föreslagen *Färdplan för ett Stockholm för alla*. Genom att skapa etappmål med kortare tidshorisont än Vision 2040 skapas bättre förutsättningar för att åstadkomma ett socialt hållbart Stockholm. För att säkerställa att de vägval som presenteras fullföljs behöver färdplanen förankras genom budget och verksamhetsplaner. Vidare behöver indikatorer tas fram för att kunna följa upp arbetet.

Förvaltningen har dock synpunkter på att strategierna även borde omfatta personer med funktionsnedsättning och äldre personer. Till stor del saknas även anknytning till stadens program för mänskliga rättigheter.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från samtliga stadsdelsnämnder med anledning av förslag till *Färdplan för ett Stockholm för alla*. Nämndens yttrande ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 30 november 2018.

I stadens budget för 2015 fattades beslut om att inrätta en kommission för ett socialt hållbart Stockholm. Uppdraget för kommission var att analysera skillnader i livsvillkor i Stockholm och lämna förslag till åtgärder för en jämlik och socialt hållbar stad.

År 2017 antogs *Vision 2040 - Ett Stockholm för alla* av kommunfullmäktige. Visionen pekar ut fyra områden som långsiktiga strategiska åtaganden för staden; *ett Stockholm som håller samman, ett klimatsmart Stockholm, ett ekonomiskt hållbart Stockholm* och *ett demokratiskt hållbart Stockholm*. I den föreslagna *Färdplan för ett Stockholm för alla* stärks styrningen mot Vision 2040 och ett antal prioriterade målområden, etappmål och strategier har tagits fram.

Ärendet

Syftet för färdplanen är att uppnå en social hållbar utveckling och stärka styrningen mot *Vision 2040 - Ett Stockholm för alla* samt att tydliggöra för externa aktörer hur staden ser på identifierade utmaningar och stärka samverkan med näringslivet och civilsamhället.

I färdplanen identifieras prioriterade målområden, etappmål inom dessa och strategier för att uppnå dem. Färdplanen innehåller även exempel på genomförda åtgärder och aktiviteter inom staden.

Färdplanen har ett kortare tidsperspektiv än Vision 2040, men ett längre tidsperspektiv än budgetens ettåriga. I färdplanen nämns 2025-2030 som ett rimligt tidsperspektiv för att nå etappmålen. Etappmålen ska konkretiseras i de KF-indikatorer som ska läggas fast i kommande års budgetar och därmed integreras i ILS (stadens system för integrerad ledning och styrning av verksamhet och ekonomi). Färdplanen bör ges en särskild stark ställning som underlag för prioriteringar i budget samt ska beaktas i verksamhetsplanering.

År 2015 antogs den globala agendan för hållbar utveckling, Agenda 2030, av Förenta Nationernas generalförsamling. Agendan inrymmer mål som balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga.

Världens länder har därigenom åtagit sig att verka för en i alla avseenden hållbar samhällsutveckling. Sammanfattningsvis finns starka kopplingar mellan färdplanen och såväl Vision 2040 som Agenda 2030.

De fyra målområden som presenteras i färdplanen motsvarar de utvecklingsområden som hållbarhetskommisionen pekat ut och täcker in väsentliga livsområden eller faktorer som är grundläggande för människors utveckling, hälsa och livschanser.

De fyra målområdena är:

1. Uppväxt och utbildning
2. Arbete och företagande
3. Boende och stadsmiljö
4. Demokrati och trygghet

Etappmål och strategier

Etappmål uppväxt och utveckling

En avslutad gymnasieexamen är i praktiken en miniminivå på Stockholms arbetsmarknad och en viktig förutsättning för goda livsvillkor genom hela livet. En förutsättning för att nå dit är att eleverna som lämnar årskurs nio har behörighet att söka till gymnasiet.

- Andelen av elever i årskurs 9 i Stockholms stad grundskolor som har behörighet till nationella program i gymnasieskolan ökar.

Följande strategier är prioriterade inom uppväxt och utbildning:

- I. Prioritera tidiga och förebyggande insatser till utsatta barn och deras familjer.
- II. Öka deltagandet och stärk likvärdigheten i förskolan.
- III. Minska skolsegregationen genom att främja en socialt blandad elevsammansättning.
- IV. Förebygg skolmisslyckanden och öka likvärdigheten mellan skolor.
- V. Utveckla det kollegiala lärandet och ledarskapet vid stadens skolor.
- VI. Tillhandahåll ett bredare och mera tillgängligt fritidsutbud för att nå fler unga.

Etappmål arbete och företagande

För att öka chanser till välbefinnande och hälsa behöver unga i staden ha möjligheter att arbeta eller studera. Fokus behöver därför

vara på grupper som inte gör någotdera. Det anknyter till målet om att fler ska ha klarat grundskolan med godkända betyg.

- Andelen unga som varken arbetar eller studerar har tydligt minskat

Följande strategier är prioriterade inom arbete och företagande:

- I. Få fler kortutbildade att fullfölja en väl anpassad vuxenutbildning.
- II. Stärk kopplingen mellan skola och arbets- och samhällsliv.
- III. Underlätta inträdet till arbetslivet genom riktade stödinsatser samt arbetsmarknads- och yrkesutbildningar.
- IV. Stockholms stad som arbetsgivare ska främja ett inkluderande arbetsliv.
- V. Stärk samverkan med privat näringsliv i arbetet med svaga grupper etablering på arbetsmarknaden.
- VI. Utveckla förutsättningarna för företagande i ytterstaden.

Etappmål för boende och stadsmiljö

Hur och var stadsutveckling sker är en viktig del i arbetet med att skapa en mer sammanhållen och hållbar stad. Ett ökat bostadsbyggande i fokusområden och strategiska samband stärker förutsättningar för kultur- och idrottssatsningar, arbetsplatser och företagande, utbildning och service i stadens yttre delar vilket leder till att följande etappmål identifierats.

Stockholms arbetsplatser är inte jämnt fördelade över staden, och obalansen är till ytterstadens nackdel. Det innebär att dagbefolkningen blir snedfördelad inom staden liksom underlaget för lokal handel och företagande.

- En ökad andel av bostadsbyggandet har skett i översiktsplanens fokusområden och strategiska samband.
- Fler arbetsplatser har tillkommit i ytterstaden.

Följande strategier är prioriterade inom boende och stadsmiljö:

- I. Öka tillgången till bostäder för resurssvaga hushåll.
- II. Främja socialt blandade bostadsområden.
- III. Fokusera resurser och samla kraft kring fokusområden och strategiska samband.
- IV. Säkerställ en väl gestaltad och omhändertagen stadsmiljö i hela staden.
- V. Använd mark- och planprocessen för att aktivt främja socialt värdeskapande.

Etappmål för demokrati och trygghet

Tillit är avgörande för en stark demokrati. Personer som är trygga i vardagen och känner tillit till andra människor är mer delaktiga i samhället, vilket också är grundläggande för människors välbefinnande. Förtroende för offentliga institutioner är viktigt för ett välfungerande samhälle.

- Andelen stockholmare som känner sig otrygga i sitt bostadsområde minskar.
- Andelen stockholmare som har lågt förtroende för stadsdelsnämnden minskar.

Följande strategier är prioriterade inom demokrati och trygghet:

- I. Stärk civilsamhällets möjligheter att vara en kraft för demokratisk förankring och lokal utveckling.
- II. Fördjupa dialogen med medborgare och främja ett jämlikt medskapande.
- III. Säkerställ ett tillitsfullt bemötande i kontakten med medborgare och brukare.
- IV. Stärk det systematiska arbetet mot diskriminering.
- V. Rikta tidiga sociala insatser till unga i riskzonen för kriminalitet.
- VI. Främja trygghet i det offentliga rummet genom brottspreventiva åtgärder.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom administrativa avdelningen i samverkan med äldre- och socialtjänstavdelningen, parkmiljöavdelningen norra innerstaden samt förskole- och fritidsavdelningen.

Synpunkter har inhämtats från Norrmalms råd för funktionshinderfrågor.

Rådets synpunkter och förslag

Flera av de åtgärder som pekas på i utredningen ser vi som mycket positiva och angelägna. Vi får dock ett intryck av att man vid utarbetandet av färdplanen hela tiden har haft socioekonomiskt utsatta grupper i åtanke. Personer med funktionsnedsättning har generellt sett en sämre ekonomi och sämre hälsa och levnadsomständigheter än genomsnittet. Detta är en utsatt grupp i samhället på ett flertal sätt. Vi efterfrågar ett tydligare funktionshinderperspektiv. Rådet skulle även se att rapporten gjordes lite mer konkret, med tydligare förslag till förbättringar på olika områden.

Ytterligare synpunkter och förslag biläggs tjänsteutlåtandet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig i stort positiv till föreslagen *Färdplan för ett Stockholm för alla*. Genom att skapa etappmål med kortare tidshorisont än Vision 2040 skapas bättre förutsättningar för att åstadkomma ett socialt hållbart Stockholm. För att säkerställa att de vägval som presenteras fullföljs behöver det förankras i budget och verksamhetsplaner. Anpassade indikatorer är nödvändiga för att säkerställa uppföljning.

Förvaltningen har dock synpunkter på att strategier även borde omfatta personer med funktionsnedsättning, till exempel under etappmålet arbete och företagande men även under andra etappmål. Personer med funktionsnedsättning är en utsatt grupp utifrån flera aspekter vilket även beskrivs i den inledande texten och borde adresseras genom strategier som kan leda till förbättringar när det gäller deras levnadsförhållanden.

I den beskrivande texten för målområdet uppväxt och utbildning beskrivs kommande utmaningar i att möta personalbehov inom förskola. Detta borde konkretiseras i en strategi under lämpligt etappmål. För att kunna uppnå en likvärdig förskola är personalens kompetens en avgörande faktor.

Förvaltningen ser också att tydligare riktlinjer behövs för utförande, till exempel inom jämlik stadsmiljö och utemiljöer för barn och unga. Det är positivt att *Stadsutvecklingsmodellen för socialt värdeskapande omnämns*, men även *Staden i ögonhöjd* är ett viktigt dokument som bör lyftas fram här. Generellt gäller att dessa mjuka frågor om god stadsmiljö behöver mätvärden för att de ska kunna hävdas gentemot alla hårda frågor i den snabba takt Stockholm växer i.

Prioritering av trafikslag är kopplat till social hållbarhet och borde nämnas någonstans i dokumentet. Kollektivtrafik är viktig i ett integrationsperspektiv. Det behöver understrykas att målpunkter behövs i alla stadens delar så att människor rör sig i hela staden och att stockholmare från olika delar av staden möts mer.

Förvaltningen ser positivt på att billiga bostäder ska finnas i stadens alla delar och att det framhålls att även samhällsservice, infrastruktur och offentliga rum är viktiga delar av stadsutvecklingen.

Lika rättigheter för alla

Remissens utgångsläge är att åstadkomma ett socialt hållbart Stockholm, vilken är gynnande ur samtliga perspektiv när det gäller mänskliga rättigheter. Dock saknas en analys av detta i tillhörande tjänsteutlåtande.

Norrmalms stadsdelsförvaltning anser att funktionsnedsättningsperspektivet och tillgänglighetsperspektivet ytterligare kunde beaktas och en tydligare koppling till program inom mänskliga rättigheter efterfrågas. I färdplanen beskrivs att personer med en funktionsnedsättning upplever högre grad av otrygghet, även äldre borde omfattas. Gruppen äldre personer saknas genomgående i färdplanen.

Bilaga

Synpunkter från Norrmalms råd för funktionshinderfrågor.

Remissen omfattar närmare 90 sidor och publiceras på Insyn.